

NÁVRH NA NOVELIZÁCIU AUTORSKÉHO ZÁKONA SLOBODNÉ LICENCIE

1.

Ustanovenie § 40 zákona č. 618/2003 Z.z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) (AZ) by malo znieť (návrh v *italics*):

(1) Licenčnou zmluvou udeľuje autor nadobúdateľovi súhlas na použitie diela (ďalej len "licencia"). Licenčná zmluva musí obsahovať spôsob použitia diela, rozsah licencie, čas, na ktorý autor licenciu udeľuje, alebo spôsob jeho určenia a odmenu alebo spôsob jej určenia, ak sa autor s nadobúdateľom nedohodol na bezodplatnom poskytnutí licencie.

(2) *Licenčná zmluva musí mať písomnú formu, iba ak sa ňou poskytuje výhradná licencia.*

(3) *Návrh na uzatvorenie licenčnej zmluvy môže smerovať aj voči neurčitému okruhu osôb.*

(4) *Vzhľadom na obsah návrhu, zavedenú prax alebo zvyklosti môže osoba, ktorej je návrh určený, vyjadriť súhlas s návrhom na uzatvorenie licenčnej zmluvy uskutočnením určitého úkonu bez vyrozumenia navrhovateľa tým, že sa podľa neho zachová, najmä tak, že poskytne alebo prijme plnenie. V tomto prípade je prijatie návrhu účinné v okamihu uskutočnenia tohto úkonu.*

(5) Ak majetkové práva autora vykonáva iná osoba (§ 50), na udelenie licencie sa primerane použijú ustanovenia o licenčnej zmluve.

Odôvodnenie:

Navrhujeme úpravu, ktorá vychádza z českého autorského zákona (§ 46 ods. 4 až ods. 6 zákon č. 121/2000 Zb. o právu autorskom, o právach súvisiacich s právom autorským a o zmene niektorých zákonov znení neskorších predpisov), a ktorá prostredníctvom minimálneho zásahu do Autorského zákona legalizuje používanie verejných licencií pre slovenských občanov.

Ako uvádza aj česká právna veda vo vzťahu k predchádzajúcej právej úprave a jej následnej novelizácii: „*Obecná povinnosť písomnej formy pro smlouvy o šíření díla dle předchozí zákonné úpravy byla v praxi pocíťována jako nemístná regulace závazkových vztahů v autorském právu, jež omezovala autora proti jeho vlastní vůli a která s sebou nesla nebezpečí absolutní neplatnosti projevů vůle a s tím i značnou právní nejistotu oblasti regulované*

autorským zákonom.“ (Prof. JUDr. Ivo Telec, CSc., JUDr. Pavel Tůma, Ph.D. LL.M. , Komentár - Autorský zákon, 1. vydání, 2007, § 46). V dôsledku dnešnej úpravy autori autorských diel, vrátane tvorcov počítačových programov, všeobecne trpia veľkou neistotou pokiaľ ide o licencovanie ich diel na internete. Dnes sa už v praxi uzatvára licenčná zmluva len v mizivom percente v písomnej forme. To v konečnom dôsledku znižuje autoritu autorskoprávnej ochrany v očiach všeobecnej verejnosti a vedie k takmer nulovému vymáhaniu práv.

Dnešný status quo navyše zásadne obmedzuje slobodu autorov rozhodnúť sa o tom za akých podmienok distribuovať svoje diela. Dnes sú tisíce obyvateľov Slovenska ponechaných bez akejkoľvek možnosti benefitovať z licencií ako GNU GPL, GNU LGPL, Creative Commons alebo ďalších slobodných licencií, ktoré by im umožnili celosvetovú distribúciu svojich diel, vedomostí a odborností. Je tomu aj napriek tomu, že Slováci sú v skutočnosti veľmi oduševnení používatelia počítačových programov licencovaných pod GNU GPL alebo diel licencovaných pod Creative Commons. Sme hlboko presvedčení, že z neutešeného stavu dnes nebenefituje vôbec nikto.

Navyše, veľkým používateľom verejných licencií je aj verejná správa na Slovensku. Podľa vládou schválenej „*Koncepcie využívania softvérových produktov vo verejnej správe SR*“ (15. júla 2009) platí, že „*Pre softvér vytvorený na zákazku v rámci inštitúcií verejnej správy bude požadovaná dodávka vo forme tzv. EUPL licencie všade tam, kde je to možné.*“. Štát tak predpisuje EUPL licencie, ktoré sú však podľa dnešnej autorskoprávnej úpravy absolútne neplatné. Aby sme dosiahli kompatibilitu tejto vzorovej EÚ licencie pre autorské diela so slovenským Autorským zákonom, navrhujeme predmetnú zmenu.

Pre zastaralú kontraktačnú techniku sú dnes neplatné nie len verejné licencie, ale aj iné bežné licencie ako napr. licencie k operačnému systému Windows (pri ktorých je licencia priložená) či k programom a dielam stiahnutým z internetu, ktoré užívateľ odsúhlasuje prostredníctvom „kliku“. Licencia totiž nesmeruje voči určitému okruhu osôb (§ 43a ods. 1 ObčZ) a akceptácia uzatvorenia zmluvy nemôže byť pre povahu komunikácie doručená späť navrhovateľovi (§ 44 ObčZ). Tu navrhujeme osvedčenú úpravu, ktorú používa nie len český autorský zákon, ale aj náš Obchodný zákonník v § 275 ods. 4.

2.

Ustanovenie § 41 zákona č. 618/2003 Z.z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) (AZ) by malo znieť (návrh v *italics*):

(1) V licenčnej zmluve autor s nadobúdateľom dohodne, na aký spôsob použitia diela alebo jednotlivé spôsoby použitia diela (§ 18 ods. 2) udeľuje autor licenciu.

(2) Autor nemôže udeliť nadobúdateľovi licenciu na spôsob použitia diela, ktorý nie je v čase uzavretia licenčnej zmluvy známy. *To neplatí, ak ide o udelenie nevýhradnej a bezodplatnej licencie.*

Odôvodnenie:

Navrhované ustanovenie je inšpirované nemeckým ustanovením § 32c III 2 UrhG, ktoré sa v praxi ukázalo ako veľmi vhodné. U nevýhradných a bezodplatných licenčných zmlúv totiž držitelia práv nie sú vôbec poškodení, ak licencujú aj na použitia, ktoré nie sú známe. Naopak, ako ukazuje kategória voľných licencií, je v záujme autorov, aby pri využívaní ich duševných výtvorov existovala právna istota. V opačnom prípade sa takéto, predovšetkým industriálne produkty (napr. počítačové programy), stávajú vysoko rizikovými. Treba pripomenúť, že slovenský autorský zákon v porovnaní napr. s nemeckým autorským zákonom, je stále veľmi prísny pokiaľ ide o licencovanie na dosiaľ neznáme použitie diel (viď § 31a UrhG).

3.

Ustanovenie § 52 zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ZoKR) by malo znieť (návrh v *italics*):

(1) Vyhlásením konkurzu zanikajú úpadcove jednostranné právne úkony, ak sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu, najmä jeho príkazy, poverenia, plnomocenstvá a prokúry. Ten, komu boli príkazy, poverenia, plnomocenstvá alebo prokúry udelené, je povinný po ich zániku urobiť ešte všetko, čo neznesie odklad tak, aby úpadca neutrpel ujmu na svojich právach. Takto urobené úkony majú rovnaké právne účinky akoby príkaz, poverenie, plnomocenstvo alebo prokúra trvali aj po vyhlásení konkurzu. Náklady týchto úkonov sú pohľadávkou proti podstate.

(2) Vyhlásením konkurzu zanikajú aj dovedy neprijaté úpadcove návrhy na uzavretie zmluvy, ak sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu. *Úpadcov návrh na uzatvorenie nevýhradnej a bezodplatnej licenčnej zmluvy urobenej pred vyhlásením konkurzu však môže byť prijatý aj po jeho vyhlásení.* Návrhy na uzavretie zmluvy, ktoré úpadca do vyhlásenia konkurzu neprijal, môže prijať len správca.

Odôvodnenie:

V prípade, ak dôjde k vyhláseniu konkurzu, zanikajú všetky dovedy neprijaté úpadcove návrhy na uzatvorenie zmlúv, vrátane licenčných zmlúv. Výnimočnosť slobodných licencií však spočíva v tom, že nie je niekedy ani dobre možné presne určiť moment kedy došlo k prijatiu návrhu zo strany tretej osoby, pretože ide o zmluvu medzi neprítomnými, kde sa zmluvné strany spravidla ani nepoznajú. To robí praktické uplatnenie § 52 ZoKR ťažko predstaviteľným.

Navyše, aplikovanie všeobecného pravidla § 52 ZoKR by v praxi spôsobilo, že v prípade vyhlásenia konkurzu na majiteľa práv, by už žiadny nový subjekt nemohol dielo, napr. počítačový program, používať podľa licencie. Okruh používateľov, distribútorov a iných firiem používajúcich dielo by sa uzavrel a bez súhlasu konkurzného správcu by sa ďalší vývoj programu takto vlastne efektívne zmrazil. Je potom nepredstaviteľné aby musel každý individuálny softvérový inžinier vo svete žiadať o rovnakú licenciu od konkurzného správcu.

Slobodný softvér je totiž vyvíjaný cezhranične a takéto zmrazenie by spôsobilo, že nik ďalší by nemohol akceptovať slobodnú licenciu (napr. GPL) k počítačovému programu, ktorá ho inak oprávňuje program voľne modifikovať, vylepšovať, používať a rozširovať.

V praxi by to znamenalo, že ak bol konkurz vyhlásený na majiteľa práv, ktorý „drží“ podstatnú časť autorských práv k počítačovému programu, celý projekt by sa stal paralyzovaným pre zmrazenie uzatvárania ďalších licencií k týmto častiam diela (kódu). Tým by v podstate zanikol vyhlásením konkurzu projekt skôr akoby mohol byť konkurzným správcom speňažený napríklad vo forme duálneho licencovania. To spočíva v tom, že slobodné licencie sú nevýhradné, a teda konkurzný správca môže kedykoľvek popri nich uzatvoriť ďalšiu už odpliatnú licenciu. Navrhujeme preto, podobne ako nemecký inštitút ifrOSS, aby sa pravidlo § 52 ZoRK netýkalo návrhov na uzatvorenie bezodplatných a nevýhradných licenčných zmlúv.

Tento návrh nerieši otázku licencií k priemyselným právam podľa Obchodného zákonníka, ktorá by si do budúca taktiež zaslúžila osobitnú pozornosť.

Výpracoval: Mgr. Martin Husovec